

Farv garn med svampe

Hvis I endnu ikke tør sætte tænderne i en svamp, kan I prøve med svampefarvning.

I kan finde svampe i alle regnbuens farver. Ingen ved med sikkerhed, hvorfor nogle svampe er så farvestrålende, men det kan hjælpe os, når vi skal kende forskel på dem. Prøv at finde svampe i så mange farver som muligt. Når I kommer hjem, kan I lægge svampene op i en "svamperegnbue". Har I tænkt på, hvor mange forskellige slags grønne, gule, røde, hvide og brune nuancer, der findes?

Garnfarvning med svampe

Man har fra gamle dage kunnet farve stof og garn med forskellige planter. Det kan I også bruge mange svampe til. Det er en sjov og ret nem aktivitet, som kan prøves ude over et bål.

I skal bruge:

50 gram uldgarn (100 %)
Alun (fås hos fx Matas)
Snor
Shampoo eller sæbe
Svampe, friske eller tørrede
En rustfri gryde
Termometer
Rørepinde
Vaskepose eller nylonstrømpe
Vand

Vask og skyl

Bind snor løst omkring garnet 3-5 steder. Det holder på garnet, så det ikke kommer i uorden. Vask det i sæbe (uden optisk hvidt eller blegemiddel) eller

Giftskørhat ser flot ud, men giver desværre ikke sin attraktive røde farve videre til garnet.

shampoo for at få urenheder og uldfedt væk og skyl grundigt i rent vand.

Bejdsning

For at farven kan trænge ind i garnets fibre, skal det først bejdses. Kom så meget vand i gryden, at garnet kan flyde frit. Tilsæt 15 gram alun og sørg for, at det er helt opløst, inden det våde garn lægges i. Opvarm gryden langsomt til cirka 90 grader. Det må helst ikke koge. Hold denne temperatur i en times tid og rør lidt i garnet af og til. Tag gryden af komfuret og lad det hele køle af. Nu er garnet klar til farvning. Det kan også tørres og gemmes til senere brug.

Farvning

I Danmark har vi omkring 20 rigtig gode

farvesvampe og 20 andre, som også kan bruges. Svampens farve betyder ikke meget for resultatet. I kan bruge friske eller tørrede svampe. De tørrede giver den kraftigste farve.

Friske svampe skæres i mindre stykker. Tørrede svampe nulres i småstykker og lægges i vaskeposen eller strømpe. Derved undgår man at skulle pille svampestykker ud af garnet bagefter. Beregn cirka samme vægt svampe som garnvægten.

Læg svampeposen i gryden med vand og kom det våde garn i. Der skal være så meget vand, at garnet kan bevæges frit. Varm gryden langsomt op til 90 grader og hold den på den temperatur. Bevæg forsigtigt garnet rundt en gang imellem. Tag gryden af varmen efter en time og

Rør forsigtigt i gryden med garn og svampe. Efter en time er garnet færdigt.

lad det hele køle af. Uld er meget sart, når den er våd, så pil ikke svamperester ud af den, før den er tør. Tag forsigtigt garnet op af farvebadet og skyl det godt. Hæng det til tørre på en rundstok væk fra sollys.

Andet og tredje bad

Er der mere farve tilbage, kan man farve nyt garn i samme bad. Det vil så få en lysere nuance. Gentag med endnu et bundt garn for en endnu lysere farve. Det er ikke kun garn, man kan farve med svampe. Tekstiler kan også farves, ligesom I også kan lave nogle fine akvareller – altså male på papir – med farvebadet.

Vidste du det?

Farvning med svampe er en forholdsvis ny(gen)opdaget aktivitet. I 1970'erne opdagede den amerikanske multikunster Miriam C. Rice ved et tilfælde, at nogle svampe giver flotte farver i garn. Hun begyndte systematisk at afprøve en hel stribe af svampe og deres farveegenskaber. Man har sandsynligvis kendt til svampefarvning gennem historien. Tekstilkonservatorer undersøger i øjeblikket, hvilke typer af farvestoffer fra planter og svampe man brugte så langt tilbage som i jernalderen i Danmark (år 500 f.Kr. til år 850 e.Kr).

Hvilke svampe til hvilke farver?

Der findes flere svampe, som giver nogenlunde de samme nuancer. Her er blot nævnt nogle, som er ret almindelige.

Gule farver: Knippe-svovlhat, flamme-hatte-arter.

Violette/rosa farver: Rødlig okkerpore-svamp.

Rød/laks/orange farver: Kanel-slørhatte.

Grålige farver: Sortfiltet viftesvamp.

Grågule/beige farver: Gammelt rørlag fra rørlatte.

Vil du vide mere?

På biblioteket kan du låne bogen Svampefarvning af Hjørdis Hall Andersen.

Der findes også nogle gode hjemmesider om svampefarvning. Prøv at google det. I Sverige har de lige frem en svampefarvningsforening. Læs mere på: www.lystickan.se

Violet ametysthat og tragtkantarellen kan spises, men er knap så velegnet til farvning.

Oplev naturen med www.naturkatapulten.dk